te brengen, datgene, wat Hij heeft gesproken, en te verhalen wat historie is. En in het Nieuwe Testament wordt die pretentie ten volle door den Heere Jezus en Zijne apostelen en andere dienaren erkend, zooals reeds tevoren aangewezen werd. Jes. 29 : 13 is Gods woord door Jesaja, zegt onze Heiland, Matth. 15 : 7 en 8. Ps. 110 is door David gedicht, Matth. 22 : 43—45. De geschriften van het Oude Testament bevatten het getuigenis aangaande den Heere, Joh. 5 : 39; Luc. 24 : 27 en 44. Zij heeten heilig, Rom. 1 : 2, en door God ingegeven, II Tim. 3 : 15 en 16, tot onze leering geschreven, Rom. 15 : 4, die geloovig moeten aangenomen en gehoorzaamd worden, Luc. 16 : 29 en 31, waarin echter hoogmoed en het jagen naar eer van menschen hinderen kan, Joh. 5 : 44.

De boeken van het Nieuwe Testament treden met dezelfde pretentie op. Christus' komst en arbeid en woord worden daarin medegedeeld. Zij willen in hunne historische mededeelingen duidelijk als waarheidsverhalen gelden. De Heere stelde Zijne apostelen aan, en eischt, dat wij hun getuigenis van Hem aannemen, en bindt ons daaraan, Luc. 10 : 16; Joh. 15 : 27; Hand. 1 : 8. Hij beloofde en zond hun den Heiligen Geest, Die hen zou leiden ook in hun spreken, Matth. 10 : 19 en 20; Joh. 16 : 13—15; Hand. 2 : 1 v.v. Paulus zegt, ook den Geest te hebben, I Cor. 7 : 40, en dat wat hij schrijft, des Heeren gebod is, I Cor. 14 : 37, en geeft zijne verordeningen in alle gemeenten, I Cor. 7 : 17. Indien iemand ons woord, door dezen brief, niet gehoorzaam is, teekent dien, en vermengt u niet met hem, beveelt hij, II Thess. 3 : 14. Hij eischt met grooten ernst, dat zijn brief allen den heiligen broederen voorgelezen zal worden, I Thess. 5 : 27, en geeft zijn voorschrift, dat ook in andere gemeenten gelezen moet worden, wat hij aan de eene schrijft, Col. 4 : 16. De brief aan de Hebreën, en die van Jacobus, Petrus, Johannes, Judas, geven zich, ook zonder dit opzettelijk uit te spreken, als voorstelling van het Evangelie en den eisch Gods. En de Openbaring is het eigen woord des Heeren door spreken en verschijnen en het geven van visioenen, Openb. 1 : 1—3; 2 : 1; 4 : 1; 22 : 16.

S. GREIJDANUS.

VAN HET HEERLIJK AMBT

Hoe maak ik mijn preek?

III.

Wat ik tenslotte nog wil noemen als te behooren tot de zielsgestalte, die bij mij moet worden gevonden, als ik mij zet tot het maken van mijn preek, dat is: blijdschap, groote blijdschap.

Preeken is zulk heerlijk werk.

Van welken kant ik het ook bekijk.

Alleen al deze gedachte, dat preeken beteekent: „de boodschap, die God, de Hooge, de Heerlijke God, de God des Verbonds, Jehovah, mij, kleine, zondige mensch, heeft meegegeven, over te brengen aan Zijn volk, het volk des Verbonds; dat ik daarvoor door dien God gebruikt word; — dát is zóó wonder, dat het bedenken daarvan mij elke week meer vervullen moet met blijdschap; met h u i v e r e n d e blijdschap, goed, maar toch met blijdschap.

Een andere kant is dit.

Tot preeken geroepen te zijn beteekent: elke week opnieuw er zijn opzettelijk werk van te moeten en te mogen maken, zich bezig te houden met — zich in te denken in de Heerlijkheid des Heeren, zooals ons die in Zijn Woord tegenschittert, om, als die Heerlijkheid zich straks voor ons heeft ontsloten, daarvan te spreken tot de gemeente.

Daarin krijgt het profeetschap, waarmee de Paradijsmensch bekleed was, waartoe ieder geloovige, in Christus, weer geroepen en bekwaamd is, zulk een ontzaglijk hoogen exponent.

Daarin is onzeggbare zaligheid; dat stelt ons, zoovaak wij preeken, naast de engelen, die zalig zijn in het: „heilig, heilig, heilig roepen"; dat beteekent, in den vollen zin des woords, een stuk hemelleven op aarde.

En zouden wij daartoe niet, telkens weer, met groote blijdschap, moeten ingaan?

Toch wilde ik gaarne op een andere, een derde zijde, vollen nadruk leggen.

Ik bedoel dit.

Onze Heere Jezus Christus is de Verlosser der gansche wereld.

Hij heeft op Zich genomen gansch Gods creatuur door de diepten van zonde en vloek heen te leiden naar de heerlijkheden van het Nieuw-Jeruzalem, het Nieuwe Paradijs.

De grondslagen voor dat werk heeft Hij gelegd in de dagen Zijner vernedering.

Voor het overige is Hij de eeuwen door bezig wat Hij in beginsel tot stand heeft gebracht, uit te werken, tot alles omvattende heerschappij te brengen.

Hierbij voegt Hij Zichzelf mede-arbeiders toe.

Die mede-arbeiders zijn wij, Zijn volk; wij, die door Zijn werk van den dood zijn verlost en toekomstige burgers van het Nieuwe Jeruzalem zijn geworden.

Het doet er niet toe, welke taak ik in het leven heb. Of ik dominé ben of bakker of kruidenier of handelsmagnaat of minister of tramconducteur of timmerman of leeraar of onderwijzer —, in het trouw volbrengen van mijn roeping ben ik medearbeider van Christus in Zijn arbeid, waardoor Hij de wereld voortstuwt naar haar heerlijke bestemming.

Deze waarheid geeft aan elk eerlijk werk hemelsche schoonheid; dat in te zien maakt het mogelijk in zijn werk, wat het ook is, hoe eentonig, hoe gering in vergelijking met anderer levenstaak, met liefde en blijdschap bezig te zijn.

Voor het werk van den dienaar des Woords geldt dat evenwel in zeer bijzondere mate.

Iemand zei eens tegen mij: „man, wat is dat preeken toch mooi werk; dat is niet l e v e n, dat is l e v e n - b e h e e r s c h e n.

Ik begreep, eerlijk gezegd, toen nog niet precies wat hij daarmee bedoelde.

Later heb ik dat klaarder leeren zien.

Het is immers dit.

Preeken beteekent, in dit verband:

a. het verlossingswerk van Christus in de hoorders, tot steeds volkomener heerschappij te brengen, de zonde in hen af te breken, hen steeds meer te vormen tot burgers van de wereld der toekomst.

b. deze hoorders te bevestigen bij het inzicht en hun hoe langer hoe klaarder te doen worden het inzicht, d a t zij, in hun speciaal levenswerk, mede-arbeiders hebben te zijn van Christus.

c. den hoorders te leeren verstaan, op welke wijze zij hun levenswerk hebben te volbrengen om daarin nu ook inderdaad mede-arbeiders van Christus te wezen.

Het lijkt mij toe, dat wij het preeken veel te veel hebben laten opgaan in een ons bezig houden met de vraag: „hoe wordt een mensch zalig en —, wordt gij, mijn hoorder, wel zalig.

Zeker, dat element mag in de prediking niet ontbreken; immers iemand, die in Christus niet verlost is, kan Zijn mede-arbeider niet wezen. Maar wee ons wanneer wij de prediking hierin laten opgaan.

Dan maken wij tot d o e l, wat God heeft bedoeld als middel om tot het doel te geraken; dan zetten wij den mensch in het middelpunt, inplaats van den Heere God en Diens eere.

Dan vergeten wij wat er staat geschreven: „dat wij verlost zijnde uit de hand onzer vijanden, Hem dienen zouden zonder vreeze, in heiligheid en gerechtigheid al onze dagen."

De vraag naar eigen v e r l o s t z i j n mag in de gemeente van Christus geen v r a a g zijn. De prediking moet daarvan uitgaan, wijl zij wortelt in Gods Verbond en juist dat u i t g a a n v a n h e t v e r l o s t - z i j n der hoorders moet die hoorders er toe brengen, op grond van Gods belofte, die verlossing ook werkelijk te grijpen.

De eigenlijke inhoud van de prediking moet zijn, het verloste volk zijn rijkdom en roeping te laten zien en op de beleving daarvan aan te dringen.

Dan krijgen wij ruimte voor die drie punten, die ik daar zooeven noemde en dan zien wij de geweldige heerlijkheid van preeken.

Dan verstaan wij, dat terwijl ieder ander mensch in de vervulling van zijn levenstaak Christus' medearbeider is, ik, als prediker, in het levenswerk van al mijn hoorders, Christus' mede-arbeider mag wezen.

Voor den prediker is het mede-arbeider zijn van Christus, in vergelijking met dat van anderen, honderdvoudig, duizendvoudig, vergroot. Dat is zóó iets groots, dat ik de heerlijkheid daarvan niet óp kan.

Dat moet mij zóó beroeren, dat ik niet laten kan, zoovaak ik weer met een preek begin, te zeggen: „Heere, Heere, ik dank U, dat ik dit doen mag; wat is het kostelijk.

De studeerkamer moet de plaats zijn, waar telkens trilt de melodie van het:

'k Heb anderen al de rechten van Uw mond
Met lust verteld, hen vlijtig onderwezen.
Uit al den schat van 't groote wereldrond
Is nooit die vreugd in mijn gemoed gerezen,
Die 'k steeds in Uw getuigenissen vond,
Door mij betracht en and'ren aangeprezen.

D. v. D.

UIT DE HISTORIE

INTER NOS.

PAPE - de Afscheiding - JANSSEN.

XI.

Afnemend crediet.

„Heusden, 31 Dec. 1835.

„In de godsdienstige toestand dezer streken is weinig of geene verandering voorgevallen. —

„Te Almkerk houden zig de aanzienlijksten ferm. De burgemeester Duyser is een man; zijn ambtgenoot Dekker te Emmichoven een zalte Scholtiaan.

„Goedschiks schijnt Meerburg alles te zullen overgeven, tenminste heeft hij goedwillig de coupons der diakonie toebehoorende, aan een der diakenen op deszelfs verzoek ter hand gesteld. —

„Te Veen blijft het weifelend. De afscheiding bepaalt zig alsnog tot een 40 à 50-tal, van welke een kleermaker mij een brief heeft geschreven curieus om te lezen: het Klassikaal Bestuur vergelijkt hij met honden die niet bassen, past op hetzelve spreuken uit Jesaja toe, die kant nog wal raken, en beschuldigt hetzelve van met woorden geeselen en verdrijven der Profeten! Enfin, men wordt niet gek zonder er aanleg toe te hebben.

„Wat ik onlangs schreef van gevechten te Veen is inderdaad zoo, maar ziehier de reden: De Wijksche boerenjongens voedden reeds lang een wrok tegen de Veenschen uit hoofde van deszelfs schismatieken geest. Broeder Moorrees, die gedurig tegen de afscheiding uitvaart, en ze onlangs openlijk van den Predikstoel „een werk van den duivel" noemde, mag dan ook wel de orthodoxie onder zijn gemeente zoo zeer hebben helpen opwinden, dat de Wijksche boeren met troepjes naar Veen zijn gerukt, om aldaar mogelijk het nieuwe licht wat uit te blazen. Tenminste nadat de hoofden door gebruik van sterken drank wat verhit zijn geworden, hebben de orthodoxe Wijkschen, de zoogenaamde oud-orthodoxen te Veen, te lijf gewild, dog zijn te goeder ure hierin door de militaire magt belet, ofschoon deze niet heeft kunnen verhinderen, dat deze en gene een kwetsuur heeft gekregen hetzij door mes of bajonetsteken. De zonderlinge vertooning beleven wij derhalve dat in 1835 het Dordtsche Synode van 1618 en '19 aanleiding geeft tot eene vete tusschen de boeren van Wijk en Veen, die beiden wel weinig van het Dordsche systeem begrijpen. Men houdt alles echter wat voorgevallen is, zooveel mogelijk stil, en wil het dempen naar het schijnt, wat dan ook wel — het beste is.

„Te Almkerk zullen wij weldra een kerkeraad benoemen. Zulks zal weldadig werken op de aanzienlijksten der gemeente, die tog niet gaarne een Predikant gezonden zagen.

„Gisteren heb ik eene ampele besoigne met den Burgem. en een lid van den raad aldaar gehad over de in den kerkeraad te benoemen personen. De burgemeester, kerkvoogden en notabelen zijn in het oog der gemeente t e liberaal (d. i. de burgemeester, de assessor en ik) dan dat een kerkeraad uit hen samengesteld bevallen zoude. Wij hebben dus het plan beraamd om liever zoodanigen te benoemen die bekend als ernstig denkende (vroome) lieden, echter besliste tegenstanders van Scholte c.s. zijn, en — onder betamende invloed der aanzienlijksten staan".

— Deze vrome „stroomannen" zullen dan een predikant mogen kiezen!

Heusden, 6 Jan. 1836.

„De toestand dezer streken blijft nagenoeg dezelfde, nu en dan hoort men van enkele afscheidingen, maar het getal der afgescheidenen in de gemeenten te bepalen is onmogelijk, nadien men zulks geheim houdt van de zijde der seete".

Waarom men nog geen of weinig bericht van afscheiding stuurt wordt later wel duidelijk, maar ook hier blijkt dat de „seete" en Pape zulk een kennisgeving niet beslist noodzakelijk acht om toch afgescheiden te zijn. De „opstandelingen van 1618" zijn door het Ned. Herv. Kerkbestuur op 21 Nov. afgescheiden, ipso facto, en komen niet meer in de N. H. Kerk.

„Te Veen maakt de factie geen openlijken opgang, en de massa is in stilte blijde van Van Rhee ontslagen te zijn, hoezeer men er ook niet voor uitkomen durft. Zijn crediet is merkelijk afgenomen, en met weerzin ziet men hoe hij vaak gearmd gaat met een zekere ondermeester, die bij hem logeert. Gister heb ik de kerkvoogden aangeschreven om hem de Pastorij te laten ontruimen binnen 6 weken".

„In het naburige Heesbeen, tien minuten van hier haspelt men ook. Hier blijft alles stil, hoezeer de factie het gerucht verspreid had, dat ik tot licht gekomen was, en mij aan de goede zaak (!!!) had aangesloten".

Van den 16en Jan. het volgende bericht:

„Te Almkerk blijft het nog al rustig, maar de afscheiding kruipt onder het gemeene volk voort.

„Oefeningen zijn er in menigte, maar men wacht zig, het getal van 19 personen te overschrijden. Op 4, 5 plaatsen tegelijk houdt men dergelijke conventikelen. De daar gecantonneerde troepen zijn jonge miliciens uit Groningen en Drenthe, onder anderen drie Ulrummers [Is dat aan den Prins, Opperbevelhebber te danken? B.]. De geest dezer militairen is waarlijk niet hoog gestemd om de Scholtiaansche woelingen tegen te gaan en veel doelmatiger had men er Curassiers, of een honderdtal mineurs uit Heusden kunnen leggen. Maar ik durf mij er niet over uitlaten.

„Onze Gouverneur bemoeit zich ook niet sterk met de zaak, trouwens de man kan dit misschien minder doen, omdat hij Catholiek is, dank wijte ik hem dat hij de aanvragen van ons Bestuur gehoor bereidwillig gegeven heeft.

„Te Almkerk is een [N. H.] kerkeraad benoemd.

„Te Veen kruipt de scheiding voort, hoe zeer langzaam. —

„Te Op en Neer Andel is het Separatisme bijna